

GIBANJE IN ŠPORT KOT VREDNOTA ZA OTROKE – ODGOVORNOST STARŠEV ALI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH INSTITUCIJ?

Zorica Petrović, vzgojiteljica Vrtca Trnovo

POVZETEK:

Prispevek obravnava razmerje med družinskim okoljem in vzgojno-izobraževalnimi institucijami pri vzgoji otrok na področju športa in gibanja kot zdravega življenjskega sloga. Avtorica na kratko predstavi, kako se je položaj organizirane telesne vadbe in gibalno-športne vzgoje v slovenskih vrtcih in šolah spreminjal v zadnjih nekaj desetletjih ter jo umesti v kontekst globalnih družbenih in civilizacijskih sprememb. V enaki meri obravnava pomen vloge družinskega okolja in ozaveščenosti staršev kot soustvarjalcev motivacijskih dejavnikov, pri čemer izpostavi obstoječe stične točke med družinskim in vrtčevskim oziroma šolskim okoljem, kakor tudi alternativne možnosti za krepitev medsebojnega sodelovanja.

***KLJUČNE BESEDE:** družinsko okolje, gibalno-športna vzgoja, motivacija*

PHYSICAL ACTIVITY AND SPORT AS A VALUE FOR CHILDREN - RESPONSIBILITY OF PARENTS OR EDUCATIONAL INSTITUTIONS?

ABSTRACT: The article deals with the relationship between the family environment on one hand, and educational institutions on the other hand when teaching children about sports and physical exercise as a healthy lifestyle. The author briefly presents how the position of organized physical education has changed over the last few decades in Slovenian kindergartens and schools. This description is placed in the context of global social and civilization changes. The author equally addresses the importance of the role of the family environment and the awareness of parents as co-creators of motivational factors, along with highlighting the existing contact points between the family and kindergarten or school environment. In conclusion, the author also offers alternative options for strengthening collaboration between families and schools.

KEYWORDS: family environment, physical education, motivation

1. UVOD

Tematika pričujočega prispevka je sama po sebi izredno obširna in se jo lahko strne v več podpoglavij, ki so lahko študija zase. Program športne vzgoje je prisoten v vseh razredih osnovnih in srednjih šol in v spominu moje generacije so bile vsaj v osnovni šoli ure telovadbe, kot smo ji rekli, na vrhu najbolj priljubljenih. Bile so namenjene sprostitvi, niso bile za oceno, ampak nas je ravno ohlapnost opisnih ocen – MU (manj uspešno), U (uspešno) in ZU (zelo uspešno) – razbremenila pritiska, da je treba tudi tu nekaj »znati« in da lahko tudi pri telovadbi dobiš »cvek«. Še danes se mi takšna možnost zdi nekaj nepojmljivega in skregana z vsako logiko, upoštevajoč dejstvo, da je gibanje primarna človekova potreba in dejavnost. Jasno, tudi pri telovadbi smo imeli bolj ali manj priljubljene dejavnosti. Še je živ spomin na pristno otroško veselje, kadar smo imeli t.i. »poligon«, ki smo ga začeli z nihanjem na vrvi v Tarzanovem slogu, nadaljevali pa s plezanjem, preskakovanjem, lovljenjem ravnotežja, plazenjem prek vrste domiselno postavljenih ovir. Posebej priljubljeni so bili športni dnevi, ko smo se pomerili v nekaterih atletskih disciplinah, med moštvenimi športi pa je v skladu s popularnostjo lokalnih klubov prevladovala odbojka.

Glede na to, koliko je bilo napisanega in razprav na temo korelacij med prehrano, gibanjem in zdravjem, bi bilo odveč spuščati se v dokazovanje in potrjevanje, kakšen pomen ima redna gibalno-športna aktivnost za otrokov psihofizični razvoj. Vsaj na prvi pogled se zdi tako, a podrobnejša analiza stanja športne vzgoje doma in v šolah žal pokaže, da gibalna pismenost in ozaveščenost nista sami po sebi razumljivi vrednoti, ampak da je treba vedno znova o tem postavljati pod vprašaj osebni odnos tako akademikov, učiteljev in staršev, saj so otroci tisti, ki nazadnje od tega odnesejo bodisi veliko bodisi malo ali nič.

2. GIBALNO-ŠPORTNA VZGOJA V SLOVENSКИH VRTCIH IN ŠOLAH

Ob vseh mogočih reformah se je prosvetno ministrstvo hkrati posvetilo tudi področju športne vzgoje, za katero je prenavo pripravljalo kar dobro desetletje. Vsi mogoči strateški dokumenti, smernice, cilji in učni načrti športne vzgoje pa, kot kaže praksa, do sedaj niso opravičili svojega obstoja, saj je raven gibalne kulture med otroci in mladostniki iz leta v leto slabša in neizogibno sledi trendom, ki jih narekuje »couch potato« generacija. Športni pedagogi so sestavili Smernice šolske športne vzgoje, ki

pa jih je zakonodaja spregledala v njihovih najpomembnejših premisah. Za ilustracijo stanja gibalno-športne vzgoje pri nas, je v nadaljevanju kratek oris njenega poteka in oblik.

V slovenskih vrtcih je uveljavljen izraz gibalno-športna vzgoja. Vse do leta 1980 so razvoj predšolske in gibalno-športne vzgoje v vrtcih formalno določale predvsem smernice Zavoda za šolstvo, ki pa so bile v glavnem rezultat takratnih potreb in posebnosti družbenega razvoja. Sama zakonodaja gibalno-športne vzgoje v vrtcih sicer ni konkretizirala v njihovih oblikah in vsebinah, marveč se je pretežno omejila na splošne cilje in metode pedagoškega dela, ki so bile v določenem obdobju aktualne. Šele Vzgojni program za vzgojo in varstvo predšolskih otrok (1980) in Kurikulum za vrtce (1999) sta v tem pogledu prinesla določene spremembe. Predvsem so cilji bolj razdrobljeni na več kategorij in očitna je izrazita individualizacija kot nasprotje ideološko naravnemu kolektivnemu duhu, pri čemer pa se etično-moralna komponenta ne poudarja več tako zelo. Medtem ko pri metodah dela ni zaznati bistvenih sprememb, pa je očitno prilagajanje načel duhu časa. Daleč največjega razcveta je bila gibalno-športna vzgoja v slovenskih vrtcih deležna v obdobju sedemdesetih let in prvi polovici osemdesetih let. To obdobje namreč sovпада z napredkom znanstveno-raziskovalnega dela, katerega spoznanja so bila strnjena v Vzgojnem programu (Petrović, 2010, str. 67 – 75). Kljub temu, da je Kurikulum za vrtce določil gibanje kot eno od glavnih področij otrokovega razvoja, pa je pri uveljavitvi programa Zlati sonček prišlo do ostrih polemik med vodilnimi športnimi pedagogi in razvojnimi psihologi (Kristan, 2010). Šele kasneje je bil kot Mali sonček ta program vključen v redni program vrtcev, kjer otroci od 2. leta dalje dobijo vsak svojo knjižico, v katero vzgojitelji beležijo opravljene naloge v skladu s stopnjo otrokovega razvoja, v nekatere pa so vključeni tudi starši (izleti, pohodi).

Športna vzgoja je v slovenskih osnovnih šolah porazdeljena na tri programske sklope:

- obvezni program znotraj rednega pouka
- interesne programe, ki jih je šola dolžna ponuditi, vključevanje učencev pa je prostovoljno
- programe, ki jih šola lahko ponudi, učenci pa se ravno tako prostovoljno vključijo (Zlati Sonček, Mladi planinec, itd.)

Nacionalni preizkusi znanja vključujejo tudi preverjanje le-tega pri športni vzgoji. Čeprav je humanizacija športne vzgoje povzročila ukinitve številčne ocene že leta 1975, je njeno ponovno uveljavljanje dokaz, da se učence vrednoti le na podlagi njihovih telesnih sposobnosti. Obenem pa

manjkajo prepotrebni standardi in normativi, ki so ključni za kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa (Kristan, 2009, str. 166 – 168). Pri ocenjevanju znanja so otroci najbolj občutljivi, če jih učitelji izneverijo pri pravičnosti, ki je tudi eno od načel ocenjevanja. Temu načelu najbolj zadosti zunanje preverjanje, po drugi strani pa imata tako notranje kot zunanje preverjanje svoje prednosti in slabosti (Kovač, Strel, Jurak in Dežman, 2001, str. 26-27).

Izmed štirih sklopov ciljev je za uresničevanje preostalih treh najpomembnejši ravno poslednji: razvoj in oblikovanje pozitivnih stališč in vrednot v odnosu do aktivnega življenjskega sloga. Ob koncu devetletke naj bi učenci znali vse, kar določajo standardi znanja pri posameznih športih: atletika, ritmična gimnastika, ples, košarka, roket, odbojka in nogomet. Cela plejada drugih, zlasti nemoštvenih športov, je v obveznem programu vsaj na papirju spregledana in prepuščena individualnemu angažmaju učitelja. Poleg tega pa je pri teh sedmih športih nabor nalog sistematično vse večji, pri čemer pa ne morem mimo svojevrstnega seksizma, ki je sicer izginil iz posodobljenega učnega načrta devetletke šele leta 2011, a do takrat je lahko športni pedagog izbiral pri fantih tri, pri dekletih pa le dve športni igri. Na podlagi katerih relevantnih kriterijev? Še vedno pa je v veljavnem učnem načrtu število ur športne vzgoje v višjih razredih vedno manjše: s 105 učnih ur v 1. razredu devetletke se njihovo število skoraj prepolovi na vsega 64 ur v 9. razredu. Še slabše je stanje v dvojezičnih šolah, kjer je celotni fond le 746 ur, medtem ko v običajnih osnovnih šolah znaša 834 ur (Kovač idr., 2011).

Kakovostno izvajanje športne vzgoje je odvisno od številnih dejavnikov: velikosti prostora, števila otrok v razredih, gibalnega predznanja otrok, rekvizitov in ne nazadnje strokovne usposobljenosti in osebne angažiranosti športnih pedagogov in učiteljev. V srednjih šolah, zlasti na gimnazijah, je ocenjevanje že omenjenih vsebin nekoliko bolj razdrobljeno in podprto z ocenjevanjem seminarских nalog dijakov. Ocena bi morala biti sredstvo in ne cilj za doseganje veselja do gibanja. Pri enem od predlaganih modelov so bile sicer podane tudi možnosti samoocene dijaka po petstopenjskem kriteriju (Bizjan, 2001, str. 59 – 72). Te bi bile sicer smiselne kvečjemu v športnih razredih na srednjih šolah, kot je recimo gimnazija Šiška, saj je temeljni namen športnega razreda, da s prilagojenim učnim programom in urniki spodbuja razvoj dijaka na njegovi poti v vrhunski šport, obenem pa kljub obveznostim na tekmovalnem koledarju uspešno zaključijo srednjo šolo. Tovrstni športni razredi v osnovnih šolah pa so sporni z vidika vsiljevanja »gladiatorstva« vrhunškega športa gibalno nadarjenim

otrokom zaradi interesa staršev, trenerjev, klubov in tehnologov, pri čemer so zaradi zaprtosti takšne »elitne« skupine na slabšem otroci, ki sicer niso tako gibalno nadarjeni, a jih dotični šport zanima. Da ne govorimo o tem, da bi lahko potencialne »genije« iskali na takšen način tudi na likovnem, glasbenem, matematičnem ali jezikovnem področju (Kristan, 2009, str. 196 – 198).

V samem konceptu izvajanja športne vzgoje se tudi institucije po eni strani spopadajo z vdorom permisivne vzgoje v sicer okosteneli sistem, ki nujno potrebuje prenovu, a to ne pomeni, da je dobra vsaka prenova sama po sebi. Značilen poskus je razprava, ali naj učenci sami izbirajo vsebine pri športni vzgoji, pri čemer tovrstni pedocentrizem vodi v razvrednotenje stroke, saj se vzgojno-izobraževalni proces zreducira na raven rekreacije, pri tem pa izostane določanje in doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev, saj učenci in dijaki za to nimajo potrebnega znanja (Kristan, 2009, str. 169 – 175). Izbira in želja učencev je vsekakor dobrodošla pri sestavljanju programa športnih interesnih dejavnosti, a obvezna športna vzgoja je tista, ki bi morala otrokom širiti obzorje tako, da se pri njej seznanijo z različnimi športnimi zvrstmi, saj le raznovrstno znanje pogojuje razvoj različnih športnih interesov.

Po drugi strani pa je sporno dejstvo, da v obstoječem sistemu mnogi otroci doživljajo frustracije spričo postopkov, ki se v nekaj desetletjih skorajda niso spreminjali. Merjenje kožne gube in telesno-vzgojni športni karton, ki mu botruje pedagoško povsem zgrešena doktrina, imata za posledico pojav odpora do telesne dejavnosti in športa nasploh, saj se v letih, ko si otroci gradijo samopodobo, še kako pozna vsak odklon od »normalnega« in sprejemljivega, posebej med najstniki. Učitelji, ki so sami ujetniki učnega načrta in preobremenjeni, pa pogosto ravnajo po liniji najmanjšega odpora in padejo na izpitu svojega osnovnega poslanstva, ki naj bi bilo privzgojiti otroku pozitiven odnos do gibanja in športa. Že nekaj desetletij stare besede dr. Franca Pedička so zato še kako na mestu: » Kako znajo nekateri učitelji telesne vzgoje zagreniti učencem te ure s svojimi povsem napačnimi metodami, nepedagoškimi prijemi ... Otrok, ki mu je učitelj telesne vzgoje zagrenil šport, igre, telesno vzgojo, je v življenju oropan nečesa več kot pa otrok, ki je imel slabega učitelja matematike, jezikov, zgodovine itd. Vse to bo takšen otrok še prav lahko nadomestil, če bo to znanje potreboval. V mladosti zagrenjen in izgubljen odnos do športnega torišča pa se navadno ne da nikoli več nadomestiti, pozneje priustvariti...« (Kristan, 2009, 279 – 281)

3. VLOGA STARŠEV

V sodobnem svetu naj bi športne dejavnosti svoj najvišji smoter izražale skozi svojo vzgojno funkcijo, kar utegne biti eno od učinkovitih vzgojnih sredstev. Starši imajo kot primarni vzgojitelji zlasti v otrokovem najzgodnejšem razvojnem obdobju daleč najpomembnejšo vlogo tudi na področju razvijanja pozitivnega odnosa do športa in gibanja nasploh. S športno dejavnostjo naj bi se otrok naučil zastavljati cilje, si krepiti samozavest in razvijati motivacijo, razvijati odpornost na stres, se učiti vztrajnosti in premagovati poraze skozi konstruktivno spoprijemanje z njimi.

A gre žal veliko staršev v dve diametralno nasprotujoči si skrajnosti. Prva skrajnost je v večji ali manjši meri gibalna nepismenost staršev, ki se sami ne ukvarjajo s športom. Sami gibalno niso dejavni in tudi otrok ne spodbujajo k samostojni gibalni igri. Ker je otroka najhitreje in najlažje utišati in umiriti z usmerjanjem v gledanje TV ali brskanje po (tabličnem) računalniku oziroma video igrerah, si na tak način starši pridobijo nekaj časa za oddih od naporov vzgoje. Prepričani so, da se bo otrok športno in gibalno že izobrazil v okviru rednega šolskega programa. Vendar pa vzgojna lenoba takšnih staršev včasih pomeni tudi to, da je otroka enostavneje vpisati v kakšno gibalno interesno dejavnost ali klub, kjer se delo na tem področju prepusti posebej za to usposobljenim (in plačanim) trenerjem, le-ti pa se potem trudijo predvsem animirati otroka in ga navdušiti za športno dejavnost. Takšni starši pri tem budno spremljajo in kritizirajo trenerjevo delo, ki ga merijo po dosežkih svojega otroka, ne da bi pri tem pomislili, da ravno s svojim zgledom najbolj pripomorejo k temu, kako na tovrstno dejavnost gleda otrok.

Takšen »ne glejte me, poslušajte me« odnos na dolgi rok ne obrodi zelenih rezultatov. Pripomore kvečjemu k praznjenju starševske denarnice za razne igralne urice in žogarije, ki bi jih z malo truda in interesa brez večjih težav izvajali tudi starši sami s svojimi otroci, zlasti predšolskimi. Tudi medgeneracijska interakcija je v zadnjih dveh ali treh desetletjih izrazito na slabšem, saj so še posebej v mestih izjemno redki pojavi, ko se starši na igrišču spontano dobijo, sestavijo dve ekipi, nato pa se podijo za žogo skupaj z otroci. Tovrstna občasna spontana druženja žal vedno bolj postajajo del nostalgичnih spominov sedanje generacije staršev. Izgovor, ki ga dandanes največkrat slišimo, sta prezaposlenost in hiter življenjski tempo. Hkrati pa se vendarle najde dovolj časa, da takšen starš redno razvaža otroke na organizirane treninge ter pride na vsako otrokovo tekmo, kjer namesto sodelovanja ocenjuje zgolj odličnost svojega otroka ali njegove ekipe in pogosto nastopa v vlogi kritika, sodnika ter nekritičnega navijača. Sodobni starši so namreč na splošno veliko bolj vpeti v otrokovo

življenje in lebdijo nad njimi kot helikopterji, kot jih imenuje Jesper Juul. Posledično velikokrat ne znajo prepustiti vaje ali odgovornost za delo na treningih ter rezultate na tekmah ne otroku, ne trenerju, pa čeprav za določen šport sploh niso kompetentni. Radi si domišljajo, da imajo daleč največjo kompetenco za ključne odločitve preprosto zato, ker gre denar za treninge in/ali tekme iz njihovega žepa. Tako so neredko prisotni na treningu, na glas komentirajo bodisi trenerjevo delo ali štejejo napake soigralcev, nasprotnikov pa tudi lastnega otroka in trenerja. Otrokov (ne)uspeh doživljajo kot svoj lastni in namesto da bi se otrok identificiral s starši, poteka nezdrava identifikacija v obratni smeri: starši svoje neizživete ambicije in želje projicirajo na otroka.

V očeh pretirano ambicioznih staršev so njihovi otroci potencialni Prevci, Dončiči, Dragiči, Kopitarji in Tavaresi, pri čemer pa se pogosto pozablja, da so otroci ranljiva bitja, ki se lahko pod prehudim pritiskom te vrste hitro zlomijo. Z odmevnimi uspehi slovenskih športnikov v določenih športih se premočrtno poveča vpis otrok v skakalne ali košarkarske klube. Tudi sama sem glavnemu trenerju v domačem klubu občasno pomagala pri mlajših otrocih. V grenkem spominu mi je ostal nek oče, ki je spodbujanje svoje dvanajstletnice razumel zelo svojevrstno. Nervozno je korakal sem ter tja ob robu borišča in tako zadirčno in z očitnim zaničevanjem kritiziral defenzivno dekličino držo in taktiko, da se sploh ni mogla osredotočiti na samo borbo in je samo še nizala napake ter dvoboj izgubila v solzah. Razumen pogovor z njim v tistem trenutku ni bil mogoč, je pa s svojim pristopom dosegel le to, da se je hčerki karate zameril in je čez nekaj mesecev opustila treninge.

Športni klubi so načeloma vse preveč usmerjeni v vzgajanje tekmovalcev in tudi borilni športi niso nobena izjema. »Zgolj« rekreativno je tako kvečjemu udejstvovanje na izletih, pohodih, šolah v naravi, kjer je prisotna robinzonovska komponenta, ki je z vidika doživljajske pedagogike sicer še kako dobrodošla predvsem otrokom in mladostnikom z učnimi in vedenjskimi težavami ter posebnimi potrebami. Na ljubljanskem maratonu, najbolj množični rekreativni prireditvi pri nas, pa je videti tudi veliko staršev, ki svoje otroke z lastnim zgledom učijo predvsem to, da sta gibanje in šport zdravi obliki sprostitve, ki nudita možnost za druženje in sklepanje prijateljstev, sproščanje napetosti in krepitev socialnih kompetenc, samozaupanja ter psihofizične kondicije. Podobno velja za vsakoletni pohod po Poti spominov in tovarštva, popotovanje od Litije do Čateža, Ruthin tek in še nekaj podobnih vztrajnostnih, množično organiziranih prireditvah.

4. SKLEP

Pri vprašanju, kdo je dejansko bolj odgovoren za to, da otroci razvijejo pozitiven odnos do gibanja in ga vgradijo v svoj sistem vrednot, bi lahko na kratko odgovorili: to je odgovornost celotne družbe. Starši kot primarni vzgojitelji so seveda odgovorni od najzgodnejšega otroštva, največ lahko otroku dajejo z lastnim zgledom, to pa v prvi vrsti zahteva kritičnost do samega sebe kot starša: ali bom otroka vzgajal tako, da bo meni lažje, ali tako, da bo znal poskrbeti za svoje zdravje in dobro počutje? Priložnosti za slednje je več kot dovolj. V slovenskem kulturnem okolju je namreč tudi geografija narave tista, ki je skozi generacije popularizirala določene oblike rekreacije kot enega od načinov preživljanja prostega časa in tu ne moremo mimo pohodništva, gornišтва, izletništva ter vedno popularnejšega kolesarjenja in teka. Obenem pa je pomembno, da starši ozavešajo, zakaj je zanje tako zelo pomembno, da je njihov otrok uspešen v določenem športu. Družbeno priznanje otrokovega uspeha sicer lahko krepi starše v njihovi želji po odličnosti, vendar pa je treba pri tem imeti občutek za zdravo mero. A zanjo se bo treba odreči danes zelo aktualni potrebi staršev, da otroka postavijo v center svojega življenja. Pomembneje je namreč otroka vključiti v življenje, pri tem pa mu zagotoviti avtonomijo, kjer lahko sam določa lastno količino želje po uspehu, pri čemer pa spozna razliko med uspehom in zadovoljstvom. V kolikor je prvo pogoj drugega, potem strmenje k cilju ni več uživanje na sami poti, marveč postane šport le še garanje in borba za obstanek. To pa potem ni več vrednota samozavestnega in srečnega otroka.

Pri odgovornosti šol in vrtcev je stvar večplastna. Učne načrte in smernice namreč spišejo uveljavljeni akademiki določenega področja, potrdijo oziroma deloma ali v celoti pa jih ignorirajo vodilni na Zavodu za šolstvo, katerih kompetence nihajo med strokovno in politično naravo. Učitelji in športni pedagogi so znotraj uveljavljenega sistema odvisni od razumevanja in podpore ravnateljev, dolžni so spoštovati z zakonom določene postopke in slediti zakonsko določenim vsebinam, njihov vpliv na sistem od spodaj navzgor pa zavisi od njihove osebne zavzetosti ter stopnje razvitosti lastnega pedagoškega erosa, ki deluje na treh ravneh: na odnosu do samega področja, odnosu do pedagoškega dela ter odnosu do otrok. Za vse tu naštete vpletene pa velja aksiom, da je pri njihovem delu ključen lasten odnos do gibanja, športa in športne vzgoje. Žal je tekmovalnost za vsako ceno posegla tudi v akademski prostor, kar dokazuje vračanje na številčno ocenjevanje športne vzgoje, s čimer pa je sistem na najboljši poti, da otrokom z nehumanim selekcioniranjem priskuti šport na vseh ravneh. Zunanja motivacija namreč nikoli ne more kompenzirati notranje motivacije, to pa otrok zelo težko razvije, če mu sistem sporoča, da so njegova hoja, tek ali plezanje normirani v številkah. Individualna

obravnava vsakega otroka, ki bi kompenzirala tovrstno sistemsko diskrepanco, pa pri sedanjih številčnih normativih ne zdrži racionalne presoje in zdrži kvečjemu v procesu namenskega treniranja ducata potencialnih športnikov, ne pa v regularnem vzgojno-izobraževalnem procesu več sto učencev in dijakov na eni šoli. Pri spreminjanju tovrstnih anomalij imajo starši veliko več maneverskega prostora, ki bi ga ob ustreznem sodelovanju z učitelji in športnimi pedagogi lahko veliko bolje izkoristili. Nikoli ni prepozno in nikoli ni prezgodaj. Teorija in praksa bosta namreč uspešno delovali z roko v roki le ob dosledni recipročnosti.

LITERATURA IN VIRI

Bizjan, M. (2001). Ocenjevanje športne vzgoje s številčno oceno v gimnazijah. V: *Kovač, M., in Škof, B.(ur.) Uvajanje novosti pri šolski športni vzgoji: zbornik referatov(14. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Kovač, M., Puhan, N. M., Lorenci, B., Novak, L., Planinšec, J., Hrastar, I. idr. (2011). *Program osnovna šola: športna vzgoja. Učni načrt*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 17.11.2017 s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_sportna_vzgoja.pdf

Kovač, M., Strel, J., Jurak, G., in Dežman, B.(2001) Izhodišča za zunanje preverjanje standardov znanja šolske športne vzgoje ob koncu devetletke. V: *Kovač, M., in Škof, B.(ur.) Uvajanje novosti pri šolski športni vzgoji: zbornik referatov(14. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Kristan, S. (2010). *Pogledi na šport 2 – predšolski športnovzgojni program Zlati sonček, šola v naravi, aktualni odzivi*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Kristan, S. (2009). *Pogledi na šport 1 – šolska športna vzgoja in njeno ocenjevanje*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za šolstvo.

Petrović, Z. (2010). *Razvoj gibalno – športne vzgoje v slovenskih vrtcih po letu 1945: diplomsko delo*. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Oddelek za predolsko vzgojo.

Program osnovnošolskega izobraževanja. Športna vzgoja. Učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno dne 16.11. 2017 s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Sportna_vzgoja_obvezni.pdf

VRTEC TRNOVO
Kolezijska ulica 11 • 1000 Ljubljana

☎ 01 420 46 56
☎ 01 420 46 55
🏠 www.vrtectrnovo.si
✉ tajnistvo@vrtec-trnovo.si